

Nullmoms på digital dybdejournalistikk fra 1. juli 2020

Da kulturminister Abid Raja la frem sin del av Revidert nasjonalbudsjett 12. mai, kunne Fagpressen, der Tidende er medlem, kvittere ut en seier: Nullmoms for digital dybdejournalistikk – og dermed likestilling med breddejournalistikken.

Kulturministeren har grunnlagt den nye innretningen slik i RNB 2020: «– Tidsskrifter og fagpresse har en viktig rolle for debatt og utvikling innenfor ulike næringsgrener, fag, organisasjoner og særinteresser. Det er derfor viktig at vi nå får et momsregelverk som åpner for å utnytte mulighetene som ligger i digital publisering av dybdejournalistikk.»

Lovendringene skal vedtas av Stortinget som del av revidert nasjonalbudsjett (RNB) for 2020 i uke 25, og lovene som omhandler dybdejournalistikken skal virke fra 1. juli 2020.

Med dybdenyheter menes dyptgående journalistisk produksjon av nyheter og aktualitetsstoff fra et avgrenset samfunnsområde. Det er en forutsetning at dette publiseres av redaktørstyrte, seriøse medier som har til hensikt å bidra i samfunnsdebatten.

Hvorfor har dybdejournalistikk fått digitalt merverdiavgiftsfritak?

Regjeringen mener at også den mer spesialiserte delen av pressen fyller viktige funksjoner i samfunnet. Særlig legger regjeringen vekt på at tidsskrift og fagpresse har en sentral rolle når det gjelder debatt og utvikling innenfor ulike næringer, fag, organisasjoner og særinteresser. Mer nisjepregede publikasjoner vil også kunne gi viktige innspill i den allmenne samfunnsdebatten på sine områder. Regjeringen mener å gi fag- og dybdemedier muligheten til å nyttiggjøre seg mulighetene som ligger i digital publisering.

Rettet mot allmennheten fra et avgrenset samfunnsområde

Departementet peker på at det ikke er noe krav at mediet er ment å nå hele allmennheten. Også medier som er rettet inn mot et bestemt tema eller en bestemt bransje, kan i denne forstand være rettet mot allmennheten. Medier rettet mot medlemmer av en bestemt organisasjon eller

forening, er omfattet så lenge de har et nedslagsfelt utover medlemsmassen og en ambisjon om å tilrettelegge for og delta i samfunnsdebatten på sitt felt. Den typiske fagpressen vil derfor som utgangspunkt være omfattet av fritaket. Mediet må ha som formål å fremme en åpen og opplyst samfunnsdebatt på sitt felt.

I sitt høringsnotat om de endrede forskriftene, beskrev Kulturdepartementet hvordan innhold som avgrensningskriterium skal vurderes:

«Selv om man i teorien kan tenke seg «dyptgående» medier som ikke også har en smal tematisk avgrensning og motsatt, vil disse kriteriene i praksis bli vurdert i sammenheng. Kriteriet omfatter medier som har som formål og funksjon å fremme fordypning innenfor et avgrenset fag, en bransje, yrkesgruppe, interesse e.l. Dette innebærer ikke at alt publisert innhold må bestå av lange artikler preget av teknisk fagsjargong e.l. Det forutsetter heller ikke at skattemyndighetene skal gjøre en konkret vurdering av om enkeltartikler eller utgivelser har en tilstrekkelig kvalitet, faglighet eller innholdsmessig «dybde»

Det avgjørende blir i stedet en helhetsvurdering der det blant annet kan legges vekt på publikasjonens definerte (eventuelt vedtektsfestede) formål. Dersom publikasjonen har som formål å drive dyptgående journalistikk og legge til rette for, og delta i, samfunnsdebatten på et begrenset samfunnsområde, vil det være et viktig element i helhetsvurderingen. Et annet element er hvordan mediet presenterer seg utad, dvs. om det er utformet og markedsført som et nisjeprodukt på et avgrenset felt. Målgruppen og nedslagsfeltet kan også gi indikasjoner på om det er tale om dybdejournalistikk, for eksempel om mediet er uttrykkelig rettet mot eller faktisk leses av en avgrenset gruppe, definert av felles

fag-, yrkes- eller interessebakgrunn eller lignende. Det vil også kunne legges vekt på sammensetningen av innholdet. Av hensyn til pressens redaksjonelle uavhengighet er det sentralt at økonomiske rammebetingelser ikke baseres på en kvalitetsvurdering av redaksjonelt innhold og redaksjonelle beslutninger. Det kan likevel legges vekt på hvordan innholdet er sammensatt, inkludert forholdet mellom korte og lange artikler, og forholdet mellom generelt innhold og innhold rettet mot publikasjonens særlige interessefelt osv. Dersom mediet har en stor andel lengre artikler tydelig avgrenset til ett og samme samfunnsområde, tema, fag eller lignende, vil dette være en indikasjon på at vilkåret er oppfylt.»

«Det er krevende å trekke opp klare grenser i lovverket på mediefeltet, hvor tjenestene er i så rask endring og utvikling. En for rigid avgrensning vil kunne virke hemmende på utviklingen av nye tjenester. Det er derfor nødvendig å åpne for et visst element av skjønn hos skattemyndighetene. Så lenge skjønnnet utøves på en transparent måte, og det ikke foretas noen kvalitativ vurdering av det redaksjonelle innholdet, legger departementet til grunn at forslaget ikke vil gå på tvers av, eller svekke tilliten til, den redaksjonelle uavhengigheten i mediene.»

De nye forskriftene, som altså skal gjelde fra 1. juli i år, legger opp til at fagmediene reguleres av ulike paragrafer i merverdiavgiftsloven, avhengig av hvor ofte de publiserer digitalt.

Redaktørstyrt dybdejournalistikk

I tråd med Fagpressens argumentasjon og medlemskriterier, vil digitalt mva-fritak gjelde bare for redaktørstyrte fagmedier. Det omtales slik i budsjettproposisjonen: «Departementet gjev her ei kort utgreiing av kva som etter framlegget til forskriftsføresegnene vil vere å

anse som aviser. Departementet foreslo at det vert oppstilt krav om at fritaket for aviser berre skal gjelde publikasjonar som er redaktørstyrde. Med redaktørstyrt meinast at publikasjonen publiserte under leiing og kontroll av ein redaktør. Redaktør skal forståast som fysisk person som treffer avgjerd om innhaldet i publikasjonen eller om del av dette, jf. straffelova § 270 fjerde ledd og mediefridomslova § 3 andre ledd. Av høyringsinstansane har Fagpressa, Landslaget for lokalaviser, Mediebedriftenes landsforeining (MBL) og Norsk redaktørforeining uttalt seg om kravet til redaktør. Alle desse støtter at det stilles eit slikt krav for fritak.»

Personalia

Dødsfall

Vidar Opsahl, f. 12.02.1931, tannlegeeksamen 1958, d. 07.05.2020

Gunvor Kragem, f. 12.12.1935, tannlegeeksamen 1973, d. 27.03.2020

Frykter ignorering av hudkreft

Også på norgesferie kan det bli for mye sol. Kreftforeningen frykter flere hudkrefttilfeller, fordi flere dropper å oppsøke fastlegen under koronapandemien. Foto: YAY Images

Kreftforeningen frykter at koronapandemien får mange til å ignorere hudkreft, melder NTB.

Pandemien har gjort at flere utsetter besøket til fastlegen. Kreftforeningen frykter at dette vil gi utslag på føflekkreftstatistikken.

Over 2 300 nordmenn får hvert år hudkreft-typen melanom, ofte kalt føflekkreft. 284 personer i Norge døde av sykdommen i 2017. Kreftforeningen frykter at færre nå går til fastlegen for å undersøke mistenkelige hudforandringer.

– Det er fullt forståelig at det har vært mye oppmerksomhet på korona den siste tiden, men det er viktig å huske at kreft ikke tar pause, heller ikke hudkreft. Vi er bekymret for at pandemien vil gjøre utslag på kreftstatistikken, siden mange avlyser og utsetter legetimene sine, sier generalsekretær Ingrid Stenstadvold Ross i Kreftforeningen i en pressemelding.

Minner om solkrem også på norgesferie

Mange europeiske land har en oppmerksomhetskampanje i mai, før sommeren, når solen skinner som sterkest. I Norge er 27. mai

Hudkreftdagen. Ross understreker at Norge er i verdenstoppen i både hudflekkforekomst og -dødelighet, og minner om at solen kan skinne sterkt i Norge også, nå som de færreste skal på utenlandsferie i år.

– Vi får tilbakemeldinger fra noen som tror at solkrem kun er nødvendig på utenlandsreise. Dette stemmer overhodet ikke. Spesielt i år hvor de fleste av oss skal tilbringe sommeren i Norge, er det fortsatt like viktig at vi unngår å bli solbrent, både ved å begrense tiden i solen og bruke beskyttende klær, hatt og solkrem, sier Katarina Zak Stangeland i Hudlegeforeningen.

Vage symptomer

I tillegg til rådet om solkrem, råder Kreftforeningen folk til å unngå solarium, kle seg tilstrekkelig, og begrense tiden i solen, for å unngå melanom denne sommeren.

– I en del tilfeller kan symptomene på kreft være ganske vage. Vi har inntrykk av at det er mange som ikke vil belaste fastlegene sine med slike symptomer, noe som er svært uheldig, sier Ross.